

Effect van intensieve trauma-behandeling bij borderline persoonlijkheidsstoornis

Tekst: **Ad de Jongh**

In de discussie over de behandeling van ernstige (complexe) PTSS - die zich toespitst op de vraag of er al dan niet gestabiliseerd moet worden voorafgaande aan een trauma-gerichte behandeling - is er tenminste één patiëntengroep waar de meningen sterk over verdeeld blijven. Dat zijn de mensen met een borderline persoonlijkheidsstoornis. In het algemeen wordt aanbevolen bij deze patiënten zeer voorzichtig te zijn met het toepassen van een traumabehandeling. Het zou de klachten alleen maar verergeren, zo is de veronderstelling. Daarom wordt trauma bij mensen met een borderline persoonlijkheidsstoornis nauwelijks behandeld, of alleen na een uitgebreid traject van emotieregulatietraining en/of dialectische gedragstherapie.

Het doel van dit onderzoek was te onderzoeken of een intensief behandelprogramma voor PTSS effectief is bij mensen met een borderline persoonlijkheidsstoornis. Meer specifiek: of kenmerkende symptomen als affect-labiliteit, negatief zelfbeeld en suïcidale gedragingen hierdoor afnemen. Het behandelprogramma waarbinnen dit werd getest bestond uit een achttal sessies EMDR-therapie, acht sessies exposure therapie en fysieke activiteit, waaronder een uitgebreid sportprogramma.

Patiënten en methode van het onderzoek

Aan dit onderzoek namen 72 mensen deel met een ernstige PTSS als gevolg van meerdere, doorgaans ernstige trauma's. Zo was 90% van hen slachtoffer geweest van seksueel misbruik en 81% van fysiek geweld. Van deze groep had 88% een of meer andere stoornissen naast PTSS, en voldeed 53% van hen aan de criteria voor het dissociatieve subtype van PTSS.

Er zijn geen diagnostische interviews gebruikt om de borderline persoonlijkheidsstoornis officieel vast te stellen, maar om het effect van de behandeling te kunnen bepalen vulden de patiënten vóór en na de behandeling de *Borderline Symptom List* (BSL-23) in. Patiënten werden vervolgens, op basis hiervan, onderverdeeld in hoog-scoorders en laag-scoorders op deze vragenlijst. Voor de hoog-scoorders is eerder vastgesteld dat het waarschijnlijk is dat ze, qua ernst van de symptomen, aan de criteria van een borderline persoonlijkheidsstoornis voldoen.

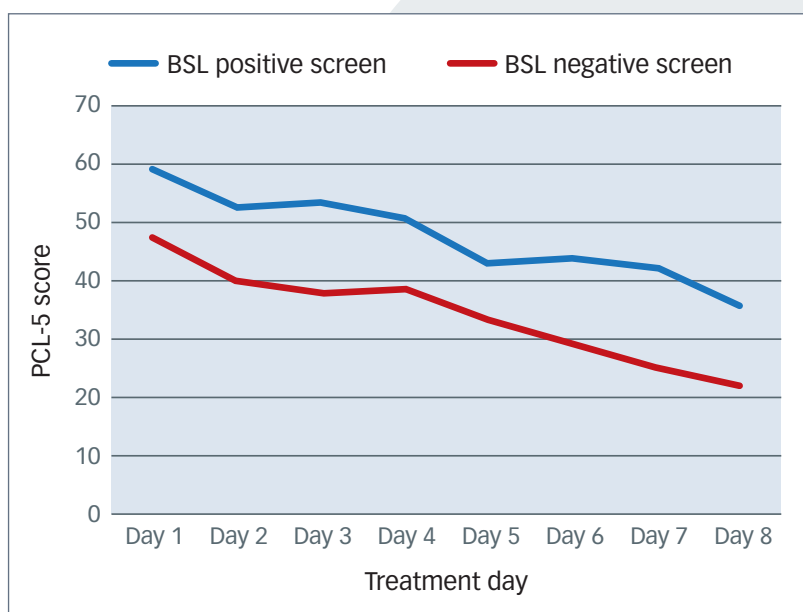
De resultaten

De behandeling resulteerde in een significante afname van de borderline symptomen, met een effect-grootte van 0,70. Van de 35 hoog-scoorders op de BSL-23 voor de behandeling, verloor na afloop van de behandeling 33% hun *positive screen* voor borderline persoonlijkheidsstoornis. Bijgaand kader laat de ernst van de PTSS (PCL-5) scores zien op elk van de acht behandelingsdagen en toont ook aan dat het beloop van de scores van beide groepen niet van elkaar verschilde. Geen van de behandelde mensen uit deze steekproef verslechterde en er vond ook geen drop-out plaats.

Conclusie

Voor zover wij weten is dit het eerste onderzoek naar het effect van een intensieve trauma-gerichte PTSS-behandeling waarbij de afname van de ernst van de symptomen van een borderline persoonlijkheidsstoornis werd gemeten. Omdat symptomen van borderline persoonlijkheidsstoornis als reactie op de behandeling in gelijke mate afnamen als de PTSS-symptomen, suggereren de resultaten dat een intensieve - op het trauma gerichte - behandeling een haalbare en veilige behandelaanpak is voor PTSS-patiënten met klinisch verhoogde symptomen van borderline persoonlijkheidsstoornis.

De belangrijkste vraag is natuurlijk of het deel van de mensen die hun *positive screen* van een borderline persoonlijkheidsstoornis verloren (een derde), ook niet meer aan de diagnostische criteria van deze aandoening voldoen. Een probleem is echter dat het verlies van de diagnose borderline persoonlijkheidsstoornis pas na een jaar kan worden vastgesteld. Daarom is de volgende stap van ons onderzoeksprogramma bij patiënten die zich aanmelden voor een behandeling de aanwezigheid van borderline persoonlijkheidsstoornis officieel te diagnosticeren, en vervolgens te onderzoeken hoeveel van hen na een jaar ook daadwerkelijk niet meer aan de criteria van deze diagnose voldoen. ■

Gemiddelde PTSS-symptoomscores zoals gemeten met PCL-5 op elk van de acht behandelingsdagen voor personen met veel en met weinig symptomen van borderline persoonlijkheidsstoornis.